

ZRZESZ KASZUBSKO

PISMO LUDU KASZUBSKIEGO

"Zrzesz Kaszubsko" wychodzi trzy razy w tygodniu. Dodatek dla rodziny kaszubskiej "Czech" ukazuje się w każdym numerze czwartkowym. Prenumerata półroczna i pod opłatą miesięczną 40,— zł, prenumerata roczna należy odnawiać od 1 do 18 każdego miesiąca. Cena pojedynczego numeru 3,— zł.

Redaktor Naczelny: Ignacy Grutberg, przyjmując w srody i soboty od godz. 10-12.
Redaguje Kolegium. Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza "Zrzesz Kaszubsko". Adres Redakcji i Administracji: Wejherowo, Bystek 7, — Skrzynka Pocztowa nr. 30, Telefon 68.

Rok X Wejherowo — sobota, 15 marca 1947 Nr 32

O trwały pokój

Wśród wielu spraw, mających być przedmiotem obrad na Konferencji Moskiewskiej, rozpoczęte w poniedziałek 10 bm., jest niewątpliwie zawarcie pokoju z Niemcami sprawą najważniejszą. Przedstawiciele czterech zwyciężczych Moceństw Sojuszniczych obrabiają głównie nad sprawą zastosowania wobec Niemiec takiego układu, któryby naprawdę zapewnił światu trwały pokój.

Zasady przyjęte jako podstawa do traktatu pokojowego są pierwszym w dziejach ludzkości próbą prawidła sprawiedliwego pokoju, opartego na przemysłowych i na dalszej nauce obliczeniowych założeniach. To też traktat ten nie może odbiec od uchwał poprzedzających. Postanowienia takie, jak demilitaryzacja i denazyfikacja Niemiec, oddanie w ciągu wieków zrabowanych ziem ich prawowitym właścicielom i zlikwidowanie Prus — to główne warunki zapewnienia Europie i światu pokoju. Uchwały te nie podlegają bieżącej zmianie, a jedynie w wyjątkowych przypadkach, jak w roku niemieckiego, ale umożliwiają Niemcom powrót do normalnego życia w ramach państwa, opartego na zdrowych podstawach narodowych.

Miliony ludzi wsłuchanych w przebieg obrad moskiewskich oczekują tej pewności, że powierzone to zaufaniu i trudna misja stanu sprawy wszystkich narodów, a zwłaszcza tych, które padły ofiarami bezpośrednich ataków ze strony Niemiec, będą widziały z jednakową troską pod uwagę. Dla graniczących bezpośrednio z Niemcami narodów zły pokój równałby się ustawicznej groźbie wojny.

Kiedy więc dziś kładzie się pod walny pokój z Niemcami domagamy się słusznego pokoju takiego, któryby naszą Ojczyznę po wszelkie zasady zabezpieczył przed nowym atakiem Niemiec. Warunkiem takiego zabezpieczenia jest obecna nasza granica zachodnia na Odrze i Nysie.

Żyjemy niezmąrną nadzieją, że Polska z gruzów i ruin wojny do nowego życia państwowego powracając uzyska niezbędne zadośćuczynienie i zrozumienie, które pozwoli przezwyciężyć w narodzie we wdzięcznej pamięci obrady moskiewskie.

(A. L.)

Ambasador Wierłowski powrócił do Pragi

Warszawa (PAP). W dniu 11 bm. opuścił Warszawę, udając się do Pragi pociągem międzynarodowym, minister pełnomocny R. P. w Pradze ambasador Wierłowski, który w Warszawie Prezydentem Grotowskiem i delegacją rządową, czasochłownie podjęli wizytę w Warszawie.

Pierwsze posiedzenie Konferencji Moskiewskiej

Moskwa (PAP). Pierwsze posiedzenie Rady Ministrów Spraw Zagranicznych w Moskwie zakończyło się o godzinie 18,40 czasu moskiewskiego. Przyjęto porządek dzienny, ustalony w Nowym Jorku, a składający się z sześciu punktów, postanawiając prowadzić dyskusję w przewidzianej wówczas kolejności. Oznacza to, że sprawa Austrii będzie rozpatrzona na końcu.

Na propozycję Ministra Molotowa postanowiono, że w wykonaniu decyzji ministrów spraw zagranicznych Wielkiej Trójki, powziętej w Moskwie w grudniu 1945 r. w sprawie popierania demokratycznej ewolucji zjednoczonych Chin, ministrowie podczas obecnej konferencji omówią również sytuację w Chinach.

Wiceminister Wyszyński został mianowany specjalnym delegatem radzieckim do spraw Niemiec, zamiast wiceministra Gusiowa, który w Londynie był czynny zarówno w sprawie Niemiec, jak i Austrii, obecnie zaś pozostaje tylko specjalnym delegatem do spraw Austrii.

W dalszym ciągu dyskusji w sprawie Chin, minister Molotow przypomniał, że dla zlikwidowania wojny domowej w tym kraju konieczne jest jego demokratyzacja.

Skości omawiano propozycję brytyjską w sprawie rychłego roz-

ważenia sprawozdania komisji finansowej dla Triestu, powołanej przez ministrów spraw zagranicznych w Nowym Jorku, celem zbadania potrzeb wolnego obszaru Triestu w tym zakresie.

Zgodzono się w zasadzie, że ministrowie będą się spotykali codziennie o 16-tej czasu moskiewskiego, podczas gdy oba komplety specjal-

nych delegatów będą chadzały co dzień o godz. 10 czasu moskiewskiego. Tak jak na poprzednich zebraniach ministrów spraw zagranicznych, przewodniczyć będzie kolejno każdy minister. Wobec tego minister Marshall obejmie przewodnictwo na posiedzeniu wtorkowym, poczym przyjdzie kolej na ministra Bidaulta i na min. Bevin.

Procedura obrad w sprawie Niemiec

W imieniu delegacji radzieckiej wiceminister Wyszyński zaproponował, by złożono Radzie Ministrów Spraw Zagranicznych wniosek, rozpatrzenia spraw według następującej procedury: 1) Demilitaryzacja Niemiec, 2) denazyfikacja i demokrytyzacja Niemiec, 3) kwestie związane z polityczną, gospodarczą i finan-

sową sytuacją Niemiec pod zarządem czterech wielkich mocarstw, 4) sprawa odszkodowań, 5) sprawa utworzenia centralnych agend administracyjnych w Niemczech (delegacja radziecka proponuje, by do tego punktu porządku obrad włączono problem osób deportowanych).

Zastrzeżenia francuskie

Nowy Jork (PAP). Korespondent „New York Times” przytacza rozmowę jaką przeprowadził w Moskwie z jednym z głównych członków delegacji francuskiej na temat proponowanego przez Marshalla 40-letniego paktu czterech mocarstw w sprawie Niemiec. „Zgadamy się — po-

wiedzial korespondentowi „New York Times” jego informator, z samą zasadą paktu czterech mocarstw rozumianego jedynie jako część ogólnego planu, zmierzającego do zabezpieczenia Europy przed agresją niemiecką. Jakkolwiek oświadczenie Marshalla przyjmujemy, jako zobowiązanie USA, nie uważamy tego planu za wystarczającą gwarancję bezpieczeństwa Francji. Plan Byrnesa — Marshalla można uważać jedynie za dach domu, którego ścianami muszą być umiędzynarodowienie Zagłębia Ruhry oraz obniżenie poziomu produkcji ciężkiego przemysłu niemieckiego zwłaszcza produkcji stali. Nie możemy zgodzić się na plan Marshalla, jako na coś zastępczego. Natomiast w połączeniu z innymi środkami bezpieczeństwa może on być ważny i bardzo użyteczny.

Bułgaria do państw Wielkiej Czwórki

Sofia (PAP). Rząd bułgarski wyśtawiał do 4 ministrów spraw zagranicznych, odbywających konferencję w Moskwie, pismo w sprawie warunków pokojowych dla Niemiec i Austrii, w którym podkreśla udział

niesione przez naród bułgarski zostałaby wyrównane przynajmniej częściowo, gdyż Bułgaria została przyznany udział w odszkodowaniach, które nałożone zostaną na Niemcy. Rząd bułgarski podkreśla, że Bułgaria została potraktowana przez państwa sprzymierzone bardzo rygorystycznie aniżeli Finlandia, która nie musiała zrezygnować ze swych pretensji wobec Niemiec. Bułgarii w wojnie przeciwko Niemcom i domaga się odszkodowań dla Bułgarii. Rząd bułgarski podkreśla, że Bułgaria spontanicznie wypowiadała wojnę Niemcom, brała czynny udział w walkach i poniosła ciężkie ofiary. W walkach przeciwko Niemcom uczestniczyło około 340 tysięcy Bułgarów i straty wyniosły 40 tysięcy zabitych, rannych i zaginionych. Straty Bułgarii poniesione w czasie wojny wyniosły 133.130.000 lewów. Rząd bułgarski zwraca się do czterech ministrów spraw zagranicznych z prośbą o dopuszczenie do udziału w obradach specjalnej delegacji bułgarskiej, podkreślając, że Bułgaria ma do tego prawo wobec swego udziału w wojnie przeciwko Niemcom. Straty i ofiary, po-

Korespondent berliński PAP donosi

Berlin (PAP). Prezes Instytutu geologicznego w Berlinie profesor Lange podczas przekazania Polskiej Misji Wojskowej map geologicznych odnoszących się do ziem nad Odrą i Nysą oświadczył, że jako demokraty Niemcy uznają ziemie na wschód od Odry i Nysy za polskie. Prof. Lange wręczył przedstawicielom Polskiej Misji Wojskowej wzywanie mapy geologiczne, odnoszące się do ziem nad Odrą i Nysą.

Pierwszy transport reemigrantów

Legnica (PAP). W ostatnich godzinach popołudniowych dnia 11 bm. przybył do Legnicy, serdecznie witany przez przedstawicieli władz państwowych i społeczeństwa pierwszy transport reemigrantów-polskich z północnej części Francji, złożony z 46 wagonów.

Przed podpisaniem układu handlowego z Finlandią i Szwecją

Warszawa (PAP). W tych dniach wyjechał ze Sztokholmu do Helsinek przewodniczący delegacji polskiej do rokowań handlowych ze Szwecją i Finlandią, doradca traktatowy z Ministerstwem Żeglugi i Handlu Zagranicznych dr. Adam Rose, który z ramienia Rządu Polskiego podpisał nowy układ handlowy polsko-finlandzki.

Prowadzone od dłuższego czasu w Sztokholmie rokowania handlowe ze Szwecją zostaną wkrótce sfinalizowane. Podpisania układu należy spodziewać się jeszcze w ciągu bieżącego miesiąca.

Postanowienia układu o przyjaźni i wzajemnej pomocy między Polską a Czechosłowacją

W dniu 10-tych bm, o godz. 13-tej w sali Pompejańskiej w Belwedrze odbył się uroczysty akt podpisania układu o przyjaźni i wzajemnej pomocy między Rzeczypospolitą Polską i Republiką Czechosłowacją.

Układ podpisał ze strony Polski premier Józef Cyrankiewicz i ministrowie spraw zagranicy i gospodarki, rozwijając i uściślając podobnie jak i swą gospodarką i kulturalną współpracę.

Postanowienia układu są następujące:

Artykuł 1

Wysokie umawiające się strony zobowiązują się oprócz swego wzajemnego stosunku na podstawie stałej pomocy, rozwijać i uściślać podobnie jak i swą gospodarką i kulturalną współpracę.

Artykuł 2

Wysokie umawiające się strony zobowiązują się stosować za wspólną zgodą wszelkie dostępne im środki dla uniemożliwienia każdej nowej groźby agresji ze strony Niemiec lub ze strony każdego innego państwa, które próbowałoby się w tym celu z Niemcami, bezprawnie lub we wszelki inny sposób.

W tym celu wysokie umawiające się strony będą uczestniczyły w duchu jak najszerszej współpracy w każdej międzynarodowej akcji zmierzającej do utrzymania pokoju i bezpieczeństwa, bezprawnie lub w pełni przyczyniając się będą do urzeczywistnienia tego celu.

Wysokie umawiające się strony będą w wykonywaniu tego układu przestrzegać swych zobowiązań w innych ze ich członkostwa w O. N. Z.

Artykuł 3

Jeśli jedna z wysokich umawiających się stron zostanie wciągnięta w działania z Niemcami, które wznowiły by swą politykę agresji, lub z jakimkolwiek innym państwem, które próbowałoby się z Niemcami w tej polityce, druga z wysokich umawiających się stron udzieli jej niezbędnej iowej pomocy wojskowej oraz wszelkiej innej pomocy wszelkimi środkami, będącymi w jej rozporządzeniu.

Artykuł 4

Wysokie umawiające się strony zobowiązują się nie zawierać żadnego sojuszu ani nie brać udziału

w żadnej koalicji, skierowanej przeciw drugiej z wysokich umawiających się stron.

Artykuł 5

Niniejszy układ zostaje zawarty na okres 20 lat. Jeśli żadna z wysokich umawiających się stron nie wypowie układu na 12 miesięcy przed upływem okresu 20-letniego, układ pozostanie w mocy na okres dalszych 5 lat i w ten sposób dalej aż do chwili, gdy jedna z wysokich umawiających się stron nie wypowie układu na 12 miesięcy przed upływem dalszego okresu 5-letniego.

Sytuacja powodziowa w woj. Gdańskim

Gdańsk (PAP). W związku z koniecznością zaostreżenia czujności wobec ewentualnej groźby powodzi, specjalna pieczę otoczono most kolejowy i otwarty w dniu 8 marca br. drogowy most w Tczewie. Na ziemniakach żuławskich zaistnieć może przerwanie nowoczesnych tam w miejscach wyszczynionych przez Niemców. Ze względu na świeżość odbudowy ich, specjalnie ciężki napór lodów grozi przerwaniami.

W dniu 7 marca br. władze wojewódzkie zapoczątkowały akcję na większą skalę na Wiśle poniżej Tczewa, gdzie utworzył się zator lodów na płyciźnie długości 800 metrów. Oddziały saperów przystąpiły do akcji rozszadania lodów w tym niebezpiecznym punkcie.

Po przeprowadzeniu niezbędnych czynności, zatoru przetrwały tylko saperki, dalsze prace poprowadzą 4 jednostki pływające, tj. dwa łodolamacze wiślane i dwa statki pomocnicze.

Zator lodowy uzależniony jest od wpływów atmosferycznych. W tej chwili należy się spodziewać wód w

Sprawozdanie z konferencji moskiewskiej w 25 językach

Waszyngton (PAP). Departament Stanu podał wiadomości, że sprawozdanie z konferencji ministrów zagranicy, zgromadzonej w Moskwie, będąc podawane w 25 językach przez radiową stację krótkofalową Departamentu. Nadawane będą sprawozdania nie tylko specjalnych korespondentów z Moskwy, ale również komentarze polityczne, dotyczące konferencji moskiewskiej.

bitne zasługi w dziedzinie geologii. W ostatnich dniach Prezydium Akademii Nauk ZSRR oraz pierwszy przynajmniej złoty medal imienia Karpińskiego, nadanyemu geologowi, zagranicznemu. Oburczewowi, znakomitemu badawcy Syberii.

Moskwa (PAP). Prasa donosi, że w najbliższym czasie zostanie w Moskwie wybudowanych szereg drapaczy chmur 32 piętrowych, 26-piętrowych i 16-piętrowych. Projektowane drapacze chmur postawiane będą w pełnej harmonii z kompozycją otaczającego krajobrazu i miasta, przedstawiając najnowsze zdobycze techniki budowlanej.

Bukareszt (PAP). Z Bukaresztu wyjechał ostatnio do kraju drugi transport repatriantów polskich z Bukowiny, liczący około 600 osób.

Ateń. Komisja śledcza ONZ rozpoczęła dotychczasowe podroże, widząc granic Grecji celom nadzoru przekraczania się o sytuacji.

Rzym. Premier de Gasperi oświadczył, że Włochy będą się domagały od Niemiec odszkodowania za porażone straty, wywołane ancyzłami i złotem.

Rzym. Minister ambasady w drodze do Kairu zrobił się pod Monte Epomeo na

Niniejszy układ, za część integralną którego uważa się protokół — załącznik — będzie ratyfikowany w jak najkrótszym terminie, wymienia na dokumentów ratyfikacyjnych zaś nastąpi w Pradze.

Układ wejdzie w życie z chwilą jego podpisania.

Artykuł 6

Układ sporządzony jest w języku polskim i czeskim, i oba teksty są autentyczne.

Sporządzono w Warszawie w 2 egzemplarzach dnia 10 marca 1947 roku.

Warszawa, kulminacja nasełnienia w Toruniu doszła do 75 cm, podstawowa fala dochodzi obecnie do Tczewa.

Masaryk o bezpieczeństwie Europy

Nowy Jork (PAP). Minister spraw zagranicznych Czechosłowacji Jan Masaryk, stwierdził w artykule za miesięcznym w „St. Louis Dispatch” że kraj jego uważa, iż zjednoczenie Niemiec w celu skutecznej kontroli jest najlepszym systemem bezpieczeństwa. Masaryk podkreślił, że przemierza zawarte przez Czechosłowację są obliczone przede wszystkim na wspólną obronę przed ewentualną agresją niemiecką i że to samo założenie będzie miało przy mierze czechosłowacko-francuskiej. Masaryk jest zdania, że wśród zwolenników szybkiej odbudowy Niemiec przeważają ci, dla których najważniejszym motywem jest prywatny interes gospodarczy. Przed 25 le-

ty Niemcy otrzymali pożyczki, które umożliwiały odbudowanie potężnej armii, która zainicjowała swego artykułu Masaryk przypomina przemówienie swoje na konferencji w San Francisco, w którym oświadczył, że jeśli wielkie mocarstwa zgodzą się na zasady współpracy, to Czechosłowacja i inne mniejsze kraje będą mogły z nadzieją spoglądać w przyszłość. Ta podstawowa zgoda wielkich mocarstw ma szczególne znaczenie jeśli chodzi o Niemcy.

Ofiara na Pomoc Zimową

to tegielka do odbudowy kraju

Traktat w Warszawie

Odezwa Rady Narodowej Polaków we Francji

Obywatela

Polski Związek Zachodni wezwał wszystkie ośrodki polskiego życia narodowego do wyrażenia swej woli poparcia inicjatywy Rządu w sprawie podpisania traktatu z Niemcami w zniszczonej przez nich stolicy naszego kraju — w bohaterkiej nieśmiertelnej Warszawie.

Rodacy!

Nie ma Polaka, który nie powita

z radością tej inicjatywy naszego Rządu. Podjęcie w Niemcym warunków pokoju w Warszawie — miejscu najpotworniejszych ich zbrodni — będzie świadectwem, że zjednoczone zwycięskie demokracje pragną uczynić wszystko, aby Niemcy nie stali się znów groźbą dla swoich sąsiadów.

W odpowiedzi na apel Polaków Związku Zachodniego RNPF wyzwał wszystkich Polaków na Wychydwicie do podpisywania list petycyjnych o zawarcie traktatu pokojowego z Niemcami w Warszawie. Podpisane listy petycyjne zostaną przesłane na ręce czterech ministrów spraw zagranicznych, obradujących w Moskwie.

Na listach tych nie może zabraknąć podpisu ani jednej Polki, ani jednego Polaka na Wychydwicie, które zespoli się z krajem w głosnym a sprawiedliwym żądaniu zjednoczonego narodu.

Aby głos Polonii we Francji rozległ się potężnym echem, apel Wychydwitu o podpisanie list petycyjnych winien być wydany wspólnie przez wszystkie organizacje polskie na Emigracji, bez względu na czy należą one do Rady Narodowej, czy też nie.

Głos naszego narodu będzie tym większą wysłuchany uwaga, jeśli będzie głosem WSZYSTKICH Polaków, zjednoczonych we wspólnym myśleniu i wspólnym dążeniu do wyzwolenia i szczęśliwej przyszłości naszego kraju.

Więści z kraju i świata POLSKA

Szczecin. W Szlacheńce odbył się Włodzisław. Złoty medal, który otrzymał, wzięty z Zachodniej. Celem Zjazdu było omówienie spraw związanych z przygotowaniem do prac wnoszonych na roli. Dla w/w uczelniczo przyznane zostało przez władze centralne na zajęcie wiosenne 15,2 tys. ton zboża kłosewicy i 3,8 tys. ton nasion oraz 35 tys. ton ziemi.

Olsztyn (PAP). Ministerstwo Komunikacji przyznało 10 tys. zł nagrody ob. Marianowi Sobolewskiemu z Olsztyna w związku z obchodzeniem przez niego 50-letnim pracy na kolei.

Wrocław (PAP). Okręgowy Związek Inwalidów na Dolnym Śląsku przysięgał, aby do szkoły zaleźnieli akcją organizowania ośrodków szkolenia inwalidów.

KRAJE EUROPY

Moskwa. W związku ze studium amercu znakomitego geologa rosyjskiego Karpińskiego, ustanowiono nagrodę imienia Karpińskiego — złoty medal za wy-

Tłoczono w Drukarni pod Zarządem Państwowym w Wejherowie. W-08a3